

РЕЦЕНЗИЈА
НА РАКОПИСОТ СО НАСЛОВ „ИСТОРИЈА НА ПЕДАГОШКИ ИДЕИ“
ОД ПРОФ. Д-Р ИРЕНА КИТАНОВА, ФАКУЛТЕТ ЗА ОБРАЗОВНИ НАУКИ,
УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип, како и Одлука бр. 1602-106/11 од 164. редовна седница на Наставно-научниот совет на Факултет за образовни науки, одржана на 28.10.2021 година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

- д-р **Емилија Петрова-Ѓорѓева**, редовен професор, Факултет за образовни науки, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип;
 - д-р **Снежана Мирасчиева**, редовен професор, Факултет за образовни науки, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип,
- за изготвување на извештај - рецензија на приложениот ракопис со наслов „ИСТОРИЈА НА ПЕДАГОШКИ ИДЕИ“ од авторот вонреден професор д-р Ирена Китанова, наменет за студентите на прв циклус студии на Факултет за образовни науки при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Факултет за образовни науки го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот: Учебникот „ИСТОРИЈА НА ПЕДАГОШКИ ИДЕИ“ од проф. д-р Ирена Китанова е подготвен за потребите на студентите од студиските програми *Педагогија* како задолжителен предмет во трет семестар, со неделен фонд на часови 2+2+1; *Предучилишно воспитување* како избран предмет и *Историја - наставна насока* како избран предмет со вкупен фонд на часови 2+1+1.

Значење на предметот кој се обработува во ракописот: Основна цел на ракописот е студентите да се здобијат со знаења во врска со историјата на педагошки идеи. Веќе подолго време се чувствува потреба за ваков учебник во кој се наоѓаат основните мисли на класиците на педагогијата. Токму ваков учебник ја пополнува оваа потреба. Ракописот во голем дел одговара на наставната програма за предметот Историја на педагошки идеи. Впрочем, се потенцираат достигнувањата на класичните педагошки мисли кои упатуваат на потребата за користење на напредните искуства на педагошката пракса.

Со користењето на учебникот, студентите ќе стекнат научни и продлабочени сознанија за педагошките идеи и учења во минатото и развивање способност за нивно критичко вреднување, за практична примена на прогресивните идеи и за научноистражувачка работа.

Податоци за обемот на ракописот: Проблематиката што е предмет на обработка е претставена во текст од вкупно 134 страници, од кои на 134 страници е претставен основниот текст, на 2 страници се сместени 11 релевантни библиографски единици. Трудот е пишуван во А4 формат со нормален проред, употребен е фонд Arial, големина на буквите 11. Обемот на трудот и неговата содржина ги задоволуваат критериумите според бројот на часови и според одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов: Трудот е напишан на оригинален начин и во него е опфатена комплексноста на проблематиката од областа што се обработува.

Краток опис на содржината: Учебникот „Историја на педагошките идеи“ е наменет за студентите на прв циклус студии на Факултетот за образовни науки. Предметот Историја на педагошките идеи како наставен предмет има значајно место и улога во систематската подготовка на идниот наставник. Изучувањето на овој предмет придонесува до ширење на значењето и педагошките хоризонти на идниот наставник, преку запознавање со битните педагошки концепти во минатото и различни системи на воспитување, образование и настава.

Различните периоди кои се опфатени во учебникот говорат за темелот на педагогијата уште од робовладетелскиот општествен систем, развојот и еволуцијата, како на општествата, така и на воспитно-образовниот систем со нив.

Историскиот период на педагогијата тежнее кон утврдување на општите, посебните и поединечните законитости во развојот на педагошката теорија и пракса. Преку овој учебник, студентите имаат прегледност и ги проучуваат целосните воспитно-образовни системи и нивната проблематика во континуитет, имајќи ги предвид и одредените општествени услови и судири, како и идеологии за да можат научно да бидат објаснети поединечни педагошки појави, но и нивната поврзаност со конкретни општествени условувања.

Во овој учебник се опфатени теоријата и праксата на воспитанието и образованието во минатото во повеќе земји или пак само една земја (држава, народ), раздвоени по општи и национални. Периодите датираат од робовладетелското општество, античкиот период во Грција, како и Египет и Рим, па сè до преродбата и ренесансата во индустрискиот период и појавата на слободоумните пролетери, појавата на класниот и предметниот систем, што во суштина го опфаќа периодот на Коменски, Жан Жак Русо и др.

Пред да ги истакнеме нашите оценки за трудот, како и предлогот, најнапред во скратена форма ќе ја презентираме неговата содржина.

Првото поглавје од учебникот е посветено на важните разлики на воспитание во Спарта и во Атина. Имено, ако идеалот на спартанското воспитание бил издржливоста на војникот, во Атина идеалот на воспитанието бил хармоничен развој на физичките и умствените способности, развивањето на смислата за убаво и способност за говорништво. Истакнати се битни разлики во воспитниот систем на едната и на другата држава. Во овој дел акцентот паѓа на многу мисли на тогашните древни филозофи за содржината и методите на воспитанието.

Авторката потенцира дека токму во Стара Грција се развива педагогијата како посебна гранка на науката и истата се занимава со проблемите на воспитанието. Обработени се мисли преку делата на Платон, преку кои во тоа време за првпат нè запознаваат со развиениот систем на воспитание и со неговите обиди да се одреди содржината на образованието.

Истакната е и идејата на Аристотел за хармонично воспитание на човекот. А во педагошката дејност на Сократ е разработена индуктивната метода на обучување, во која слушателот на еден вешт начин преку поставување на прашања е подготвен за изведување на заклучок. Авторката потенцира дека педагошките идеи на истакнатите грчки филозофи имале огромно влијание во понатамошниот развој на теоријата на воспитание.

Второто поглавје е посветено на воспитанието во древниот Рим. Авторката заклучува дека писменоста во тој период била распространета доста широко. Но, карактеристично за мислителите од тој период било семејното воспитание и развојот на моралните вредности - посветеност на татковината, послушност и скромност. Посебно значење авторката му дава на римскиот говорник Квинтилиан, познат по неговите говори за организацијата и методите на обуката и за барањата кои му се поставуваат на учителот во процесот на воспитание.

Третото поглавје се однесува на педагошките идеи во хуманизмот и ренесансата, каде што до израз доаѓа новиот поглед на човекот, науката, уметноста и политиката. Науката сè повеќе е во прв план, а тоа се однесува на математиката и знаењата за природата чишто развој влијае на формирањето на материјалистички поглед на свет. Во науката се воведуваат нови методи, емпиризам и рационализам, што претставуваат средство во процесот на совладување на природните сили.

Во **четвртото поглавје** е направен осврт на теориската педагогија која се развива под влијание швајцарскиот педагог Песталоци, кој по Коменски ги започнал и разработил основните проблеми на воспитание и настава.

Петтото поглавје е всушност завршниот дел на учебникот и е посветено на појавата на образованието во Македонија, почетоците, текот и насоките по кои се движело преку револуционерниот пристап на Гоце, браќата Миладиновци и сл.

ЗАКЛУЧОК

Учебникот „**ИСТОРИЈА НА ПЕДАГОШКИ ИДЕИ**“ од професор д-р Ирена Китанова е систематски и логички подреден на современ начин. Материјата е презентирана со јасен, студиозен, стручно-методолошки пристап. Рецензентската комисија констатира дека е напишан според наставниот план и програма предвидена за предметот Историја на педагошки идеи. Содржината на ракописот, прегледноста и организираноста на секоја глава, пристапот кон проблематиката и начинот на којшто е изложена материјата обезбедуваат успешно следење и совладување на теоретскиот дел од наставната дисциплина за која е наменет. Исто така, приложениот ракопис во целост ги задоволува критериумите и условите за издавање на електронски учебник според Правилникот за единствени основи за остварување на издавачката дејност на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип. Сметаме дека овој труд ќе им овозможи на студентите од педагошките и сродни научни дисциплини да се стекнат со потребните знаења за оваа област, а ќе даде придонес и во научната и стручната јавност и затоа со големо задоволство препорачуваме да биде објавен.

Врз основа на изнесеното, имаме особена чест на **Научно-наставниот совет на Факултет за образовни науки во Штип** да му предложиме овој учебник со наслов „**ИСТОРИЈА НА ПЕДАГОШКИ ИДЕИ**“ од професор д-р Ирена Китанова да го одобри за издавање.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Емилија Петрова Ѓорѓева, редовен професор, с.р.
Д-р Снежана Мирасчиева, редовен професор, с.р.